

Høringsnotat – forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2016–2017

Første del. Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Kapittel 1. Støtteformer

Til § 1-2 Gyldighetsperiode

Det foreslås å forskyve startdatoen for gyldighetsperioden for forskriftens satser og vilkår med én dag, fra 15. august til 16. august. Endringen skyldes tekniske forhold knyttet til overgang til nytt IKT-system i Lånekassen, og er nærmere redegjort for i fjorårets høringsnotat om forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2015–2016.¹

Videre foreslås det å stryke særbestemmelsen om at det gjelder egne satser for støtte om sommeren til de utdanningene som er nevnt i § 31-1 bokstav c. Årsaken til denne bestemmelsens eksistens er at disse satsene tradisjonelt har blitt fastsatt for en periode som ligger utenfor forskriftens generelle gyldighetsperiode. For eksempel har satsene i forskriften for undervisningsåret 2015–2016 en generell gyldighetsperiode fra 15. august 2015 til 15. august 2016. Likevel inneholder denne forskriften også en lånesats etter § 31-1 bokstav c som gjelder for sommeren 2015, altså en periode som kommer forut for startdatoen 15. august 2015. I forskriften for undervisningsåret 2016–2017 skal det i § 31-1 bokstav c bare fastsettes lånesats for sommeren 2017. Og siden sommeren 2017 ligger innenfor den generelle gyldighetsperioden for satser i 2016–2017, er det ikke lenger nødvendig å ha en særbestemmelse om nevnte lånesats i § 1-2.

Ingen av forslagene innebærer realitetsendringer, og de har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 1-2 i 2015–2016:

§ 1-2. Gyldighetsperiode

Satsene og vilkårene som er fastsatt for undervisningsåret 2015–2016, gjelder for perioden 15. august 2015–15. august 2016. Det gjelder egne satser for støtte som bare gis som lån sommeren 2015 etter § 31-1 bokstav c.

Forslag til endring i § 1-2 i 2016–2017:

§ 1-2. Gyldighetsperiode

¹ Høringsnotat om forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2015–2016, side 1 (<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/Horing--forskrift-om-tildeling-av-utdanningsstotte-for-undervisningsaret-20152016/id2005768/>).

Satsene og vilkårene som er fastsatt for undervisningsåret ~~2015–2016~~2016–2017, gjelder for perioden ~~15. august 2015~~2016–15. august 20162017. ~~Det gjelder egne satser for støtte som bare gis som lån sommeren 2015 etter § 31-1 bokstav c.~~

Kapittel 8. Hvor lang tid det gis støtte

Til § 8-6 Utvidet støtteperiode

Det foreslås å presisere bestemmelsen slik at det går tydeligere frem i hvilke tilfeller det kan bli gitt støtte til utvidet undervisningsår, det vil si støtte utover ti måneder per undervisningsår.

Universitets- og høyskoleloven § 3-8 fastslår at undervisningsåret normalt er på ti måneder. Et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng. Forskrift om fagskoleutdanning har tilsvarende bestemmelser om varighet og omfang. Utdanningsstøtte blir til vanlig gitt for ti måneder per undervisningsår, og 60 studiepoeng over ti måneder regnes som fulltidsutdanning i regelverket om utdanningsstøtte.

Lånekassen mottar med jevne mellomrom henvendelser fra læresteder som ønsker å legge deler av et undervisningsopplegg til sommermånedene. Det er behov for å presisere nærmere i hvilke tilfeller det skal kunne gis utdanningsstøtte i mer enn ti måneder i et undervisningsår.

Etter dagens praksis blir det gitt støtte til utvidet undervisningsår når utvidelsen er fastsatt i lærestedets studieprogram, dersom det er en særlig årsak til utvidelsen og studentene har en studieperiode som faktisk er på mer enn ti måneder per undervisningsår. Dette betyr at søkere på opplegg hvor det eksempelvis er lagt opp til undervisning i en måned om sommeren, som erstatning for en måned med undervisning i løpet av undervisningsåret, ikke vil ha rett til støtte utover ti måneder. Det blir også gitt støtte til utvidet undervisningsår hvis utdanningen av naturgitte årsaker må foregå om sommeren. Dette kan være tilfelle for eksempel ved feltarbeid i biologi, geologi og arkeologi. Også i slike tilfeller er det et krav om at studentene må ha en studieperiode som er på mer enn ti måneder per undervisningsår.

Det kan også bli gitt støtte til utvidet undervisningsår når søkerne sparer inn på normert tid, også her forutsatt at studenten har en faktisk studieperiode på mer enn ti måneder per undervisningsår. I slike tilfeller blir det vurdert å gi redusert støtte i den resterende delen av utdanningen. Dette skyldes at studenten i mange slike tilfeller vil ha en lavere studiebelastning i senere perioder.

Hvis en student skal ta ekstra studiepoeng om sommeren som inngår i den graden som søkeren er i gang med, kan det bli gitt støtte utover ti måneder, men støtte i den resterende delen av utdanningen vil da bli vurdert etter reglene om deltidsstøtte.

Hvis søker skal ta ekstra studiepoeng om sommeren som ikke inngår i den graden som søkeren er i gang med, blir det kun gitt støtte til utvidet undervisningsår hvis «kurset» om sommeren kommer inn under en av ordningene etter § 4-1 bokstav n eller o, jf. også § 31-1 bokstav c.

Det foreslås at denne praksisen, som er i samsvar med hensikten med regelen, tas inn i forskriften.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 8-6 i 2015–2016:

§ 8-6. Utvidet støtteperiode

Etter søknad gis det støtte ut over ti måneder per undervisningsår når søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet, eller når det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. Undervisningsopplegget må vare i minst to uker.

Forslag til endring i § 8-6 i 2016–2017:

§ 8-6. Utvidet støtteperiode

Etter søknad ~~gis det~~ kan det gis støtte ~~ut over~~ i mer enn ti måneder per undervisningsår, jf. § 8-5, når

- a) søkeren tar feltarbeid som av naturgitte årsaker må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- b) søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet og det er en særlig årsak til at undervisningen må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller når
- c) det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. I slike tilfeller vil det normalt bli gitt støtte etter § 7-2 og § 7-3 i den resterende delen av utdanningen.

Undervisningsopplegget om sommeren må vare i minst to uker.

Søkere som tar ekstra studiepoeng eller tilsvarende om sommeren, som ikke inngår i den ordinære utdanningen som de er i gang med, har ikke rett til utvidet støtte om sommeren. Unntak fra dette kan bli gjort hvis utdanningen de tar om sommeren omfattes av § 4-1 bokstav n eller o, eller av § 31-1 bokstav c.

Til § 8-9 Støtteordninger i andre land

Det foreslås å presisere at det med støtte til utdanning fra støtteordninger i et annet land menes støtte til utdanning fra *offentlige* støtteordninger i et annet land.

Etter gjeldende regler er det slik at søker som har fått støtte fra en støtteordning i et annet land, får støttetiden redusert tilsvarende, jf. § 8-3 og § 8-4. Regelen praktiseres slik at dette kun gjelder de søkerne som får støtte fra en offentlig støtteordning i et annet land. Søkere som for eksempel mottar støtte fra Centrala studiestödsnämnden (CSN) i Sverige eller fra Styrelsen for Videregående Uddannelser i Danmark, kan få støttetiden redusert. Denne praksisen er videre i samsvar med § 10-4 om at man ikke kan motta støtte fra Lånekassen samtidig som man mottar utdanningsstøtte fra offentlige støtteordninger i et annet land.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 8-9 i 2015–2016:

§ 8-9. Støtteordninger i andre land

De tidsrammene som er fastsatt for tildeling av støtte, gjelder bare dersom søkeren ikke tidligere har fått støtte til utdanning fra støtteordninger i et annet land. Dersom søkeren har fått slik støtte, skal tidsrammene som er fastsatt under § 8-3 og § 8-4, reduseres tilsvarende.

Forslag til endring i § 8-9 i 2016–2017:

§ 8-9. Offentlige støtteordninger i andre land

De tidsrammene som er fastsatt for tildeling av støtte, gjelder bare dersom søkeren ikke tidligere har fått støtte til utdanning fra offentlige støtteordninger i et annet land. Dersom søkeren har fått slik støtte, skal tidsrammene som er fastsatt under § 8-3 og § 8-4, reduseres tilsvarende.

Kapittel 11. Fordeling, utbetaling og eventuell annullering av tildelt støttebeløp

Til § 11-1 Avtale om støtte

Det foreslås å fjerne kravet om at mindreårige søkere skal underskrive avtalen om støtte sammen med vergen dersom det kun tildeles stipend.

Søkere under 18 år har ikke rettslig handleevne, det vil si at de ikke kan binde seg ved rettslige handlinger. Dette framgår av vergemålsloven § 9. En avtale om utdanningsstøtte regnes som en slik rettslig handling, også i tilfeller der den mindreårige bare får stipend. Dette skyldes at det knytter seg forpliktelser til tildelingen av støtte, for eksempel opplysninger om endringer i forhold til det som er opplyst i søknaden, samt at stipend i visse tilfeller kan bli gjort om til lån. Det er søkerens verge (som regel foreldrene) som foretar rettslige handlinger på vegne av den mindreårige etter vergemålsloven § 32. Etter lovens § 40 annet ledd kan vergen ta opp utdanningslån og stipend uten samtykke fra Fylkesmannen.

Etter gjeldende § 11-1 i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte må både den mindreårige og vergen signere på avtalen om støtte. Det er imidlertid ikke nødvendig

etter vergemålsloven at den mindreårige selv skriver under på avtalen om støtte. Dette har likevel vært et krav etter utdanningsstøtteregelverket, ut fra hensynet til at den mindreårige bør være informert om disposisjoner som gjøres på hans eller hennes vegne.

Lånekassen ønsker å digitalisere dialogen om signering av avtale om støtte for søkere under 18 år og deres verger. En ordning der både den mindreårige og vergen skriver under på avtalen om støtte, er til hinder for utvikling av nye digitale løsninger som forenkler og effektiviserer søknadsbehandlingen. I dag sendes vedtak om støtte og avtale om støtte per post til søkerens folkeregistrerte adresse. Søkeren og en av vergene må underskrive avtalen om støtte før denne returneres per post til Lånekassen. I dag får foresatte i tillegg kopi av vedtaket og avtalen om støtte. Denne kopien blir sendt til søkerens folkeregistrerte adresse og det forutsettes at den mindreårige kunden gir dette videre til de foresatte. Hvis kunden ikke har samme folkeregistrerte adresse som vergene, sendes kopi til den av vergene som kunden siste bodde hos.

Den foreslåtte løsningen vil fungere slik: Søker under 18 år sender inn søknad om støtte via nettsøknaden. Varsel om vedtak sendes ut på sms/e-post til søkeren og til begge verger. Søkeren får vedtaket på Dine sider på Lånekassens nettside. Vergene får melding om vedtaket. Dersom det tildeles stipend, får de også melding om at avtale om støtte må signeres i sikker digital postkasse. Vergen signerer elektronisk på avtale om støtte og stipendet utbetales til den konto som vergen har oppgitt.

Hensynet til informasjon overfor den mindreårige kan ivaretas gjennom god informasjon til søkeren i nettsøknaden og i vedtaksbrevet som søkeren fremdeles vil motta. Departementet mener risikoen for at støttemottakeren mister nødvendig informasjon er lav. Det ligger til vergebeføyelsene å ta ansvar for økonomiske beslutninger på vegne av en mindreårig støttemottaker. Uavhengig av om vergene faktisk informerer støttemottakeren om konsekvensene, vil støttemottakeren få nødvendig informasjon i nettsøknaden og i vedtaket om støtte.

Forslaget vil forenkle ordningen for søkeren og for vergen. Ordningen vil bli forbedret ved at begge verger får tilsendt vedtak om støtte til sin digitale postkasse, og en av dem kan signere på avtalen om støtte elektronisk. Dette vil gi en raskere prosess fra søknad til penger er på kundens konto og vil spare kunden, verger og Lånekassen for tid og kostnader knyttet til papirbasert løsning.

Selv om det ikke er krav til avtale om støtte ved stipendtildeling, vil Lånekassen likevel bruke avtaledokumentet til å informere vergene (i tillegg til vedtaket) og til å få vergenes underskrift.

Støtteordningen for elever under 18 år i videregående opplæring består i all hovedsak av stipend. Elevene kan også få lån til skolepenger dersom de tar opplæringen i privatskole. Det foreslås at dagens ordning videreføres for mindreårige som søker lån. Risikoen for at eleven ender opp med en låneforpliktelse er lav i de tilfellene hvor

eleven bare mottar stipend. Hensynet til at eleven ved en aktiv handling får informasjon om konsekvensene av den rettslige disposisjonen, veier derfor ikke like tungt ved en ren stipendtildeling, sammenliknet med et låneopptak. Selv om de formelle kravene er de samme enten eleven søker om stipend eller lån, er det ulike konsekvenser som følger av å motta stipend, sammenliknet med det å motta et lån som skal betales tilbake. For rene låneopptak er det derfor viktigere å sikre at eleven gjennom en aktiv handling er informert om hva et låneopptak innebærer. Dette vil sikre enda bedre at søker selv er klar over at det er tale om et lån som han eller hun blir ansvarlig for etter fylte 18 år.

Det foreslås også å presisere at vergen ved å skrive under bekrefter at han eller hun handler på vegne av begge vergene, og at eventuell gjeld erkjennes på vegne av den mindreårige.

I de tilfellene den mindreårige søker om lån, vil vergen erkjenne gjelden på vegne av den mindreårige. Det er den mindreårige som har plikt til å betale tilbake utdanningsgjelden. Vergen som skriver under vil erkjenne gjelden på vegne av begge vergene. Fra og med undervisningsåret 2015–2016, er den tidligere ordningen med behovsprøvd låneordning borte. Etter § 23-3 kan mindreårige likevel fortsatt få lån til dekning av skolepenger, men gruppen som omfattes av dette vil ikke være stor. Det vil derfor ikke være mange mindreårige som tar opp gjeld.

Forslaget innebærer realitetsendringer, men har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 11-1 i 2015–2016:

§ 11-1. Avtale om støtte

Støttemottakerne får en avtale om støtte.

Avtalen om støtte skal signeres av støttemottakeren. Dersom støttemottakeren er mindreårig, skal avtalen om støtte i tillegg signeres av støttemottakerens verge.

Ved signaturen erkjennes en gjeld som omfatter det som er tildelt som lån for den aktuelle perioden, i tillegg til eventuelt tidligere lån. I tillegg erkjennes også gjeld som følger av økt lånebeløp på grunn av valutajustering av skolepengestøtte etter § 41-2 tredje ledd.

Avtalen om støtte kan ikke signeres ved fullmakt.

Forslag til endring i § 11-1 i 2016–2017:

§ 11-1. Avtale om støtte

Støttemottakerne får en avtale om støtte.

Avtalen om støtte skal signeres av støttemottakeren. Dersom støttemottakeren er mindreårig og ikke får tildelt lån, skal avtalen om støtte i tillegg kun signeres av støttemottakerens verge. Dersom støttemottakeren er under 18 år og får tildelt lån, skal avtalen om støtte signeres av støttemottakeren og støttemottakerens verge. Ved signeringen bekrefter vergen at vergene i fellesskap erkjenner eventuell gjeld på vegne av den mindreårige.

Ved signaturen erkjennes en gjeld som omfatter det som er tildelt som lån for den aktuelle perioden, i tillegg til eventuelt tidligere lån. I tillegg erkjennes også gjeld som følger av økt lånebeløp på grunn av valutajustering av skolepengestøtte etter § 41-2 tredje ledd.

Avtalen om støtte kan ikke signeres ved fullmakt.

Kapittel 12. Opplysningsplikt

Til § 12-1 Søkerens opplysningsplikt

Det foreslås å innføre et krav om at opplysninger som søkeren plikter å gi må sendes skriftlig.

Etter gjeldende regler plikter alle søkere å melde fra om endringer om forhold det opplyses om i søknaden. Det er imidlertid flere eksempler på at opplysninger ikke har blitt registrert i Lånekassen selv om søkeren opplyser at han eller hun har informert om det på telefon. Det kan i verste fall medføre at støtte ikke blir utbetalt og at tildelt støtte blir krevd tilbake. For å forebygge slike informasjonstvister som kan oppstå mellom søker og Lånekassen foreslås det å innføre et krav om at alle nye opplysninger som har betydning for saken sendes skriftlig.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 12-1 i 2015–2016:

§ 12-1. Søkerens opplysningsplikt

Søkeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen.

Søkeren plikter straks å melde fra om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden, og om avbrudd i utdanningen.

Forslag til endring i § 12-1 i 2016–2017:

§ 12-1. Søkerens opplysningsplikt

Søkeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen.

Søkeren plikter straks å melde fra skriftlig om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden, og om avbrudd i utdanningen.

Kapittel 14. Søknadsfrister

Til § 14-1 Frist for å søke om støtte

Det foreslås å presisere at også praksisbrevkandidater blir unntatt fra søknadsfristene 15. november og 15. mars, på lik linje med lære kandidatene.

Lære kandidatene er unntatt søknadsfristene fordi de har løpende opptak gjennom året. Det samme gjelder for praksisbrevkandidatene som praktiseres som en del av

lærekandidatordningen. Det er derfor naturlig at også praksisbrevkandidatene blir unntatt fra de samme fristene.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 14-1 i 2015–2016:

§ 14-1. Frist for å søke om støtte

Frist for søknad om støtte for høsten 2015, er 15. november 2015. For kurs i høstsemesteret som starter 1. november 2015 eller senere, er fristen 15. mars 2016.

Frist for søknad om støtte for våren 2016, er 15. mars 2016. Fristen gjelder ikke for kurs som starter 1. mars 2016 eller senere.

Søknad om støtte må ha kommet inn til Lånekassen innen de nevnte fristene.

Søknadsfristene 15. november 2015 og 15. mars 2016 gjelder ikke for lærlinger og lærekandidater.

Søknader som kommer inn etter at undervisningsåret eller kurset er avsluttet, blir ikke behandlet. Dette gjelder også for lærlinger og lærekandidater.

Forslag til endring i § 14-1 i 2016–2017:

§ 14-1. Frist for å søke om støtte

Frist for søknad om støtte for høsten 2015, er 15. november 2015. For kurs i høstsemesteret som starter 1. november 2015 eller senere, er fristen 15. mars 2016.

Frist for søknad om støtte for våren 2016, er 15. mars 2016. Fristen gjelder ikke for kurs som starter 1. mars 2016 eller senere.

Søknad om støtte må ha kommet inn til Lånekassen innen de nevnte fristene.

Søknadsfristene 15. november 2015 og 15. mars 2016 gjelder ikke for lærlinger, ~~og~~ lærekandidater og praksisbrevkandidater.

Søknader som kommer inn etter at undervisningsåret eller kurset er avsluttet, blir ikke behandlet. Dette gjelder også for lærlinger, ~~og~~ lærekandidater og praksisbrevkandidater.

Til § 14-2 Frist for å sende inn opplysninger

Det foreslås en mindre justering i definisjonen av fristen for å levere Lånekassen opplysninger som søker er blitt bedt om å sende inn.

Gjeldende regel sier at opplysninger som søkeren er bedt om å sende inn må være *sendt inn* innen undervisningsåret eller kurset er avsluttet. I henhold til §§ 14-1, 14-3 og 14-4 er det imidlertid presisert at søknader må være *kommet inn* til Lånekassen innen de fristene som er angitt der. Det foreslås å justere fristregelen i § 14-2 slik at den på tilsvarende måte som i de tre andre nevnte fristbestemmelsene, slår fast at opplysninger må være *kommet inn* til Lånekassen innen angitt frist. Det foreslås også å endre på rekkefølgen i bestemmelsen slik at den starter med hovedregelen om at opplysninger

om endringer må være kommet inn innen de vanlige søknadsfrister. Deretter kommer regelen om frist når søkeren er bedt om å sende inn opplysninger.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 14-2 i 2015–2016:

§ 14-2. Frist for å sende inn opplysninger

Søker som er bedt om å sende inn opplysninger, må sende inn disse opplysningene før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for å få søknaden behandlet.

Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2015, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2016. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.

Forslag til endring i § 14-2 i 2016–2017:

§ 14-2. Frist for å sende inn opplysninger

~~Søker som er bedt om å sende inn opplysninger, må sende inn disse opplysningene før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for å få søknaden behandlet.~~

Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2015, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2016. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.

Opplysninger som søkeren er bedt om å sende inn, må være kommet inn til Lånekassen~~Søker som er bedt om å sende inn opplysninger, må sende inn disse opplysningene før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for å få søknaden~~ skal kunne bli behandlet.

Annen del. Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Kapittel 17. Bostipend

Til § 17-1 Ikke-behovsprøvd bostipend

Det foreslås å innføre behovsprøving av bostipend til lærlinger med høy inntekt.

Etter gjeldende regel kan både borteboende elever og lærlinger motta et bostipend som ikke er behovsprøvd. Det er imidlertid en del lærlinger med god inntekt som mottar bostipend. Et eksempel er lærlinger i oljesektoren som har en brutto inntekt på over 17 000 kroner per måned og samtidig mottar 4 000 kroner i bostipend fra det offentlige.

Blant lærlingene som mottok bostipend i 2013–2014 var det nærmere 14 prosent som hadde lærlinginntekt på over 18 000 kroner i måneden.

Departementet mener at tildeling av bostipend til lærlinger med høy lærlinglønn ikke bygger opp under formålet om at utdanningsstøtten skal bidra til like muligheter til utdanning uavhengig av blant annet geografiske forhold. Det foreslås å sette en grense for hvor mye man kan tjene før bostipendet avkortes. Med en inntektsgrense for lærlinger på ca. 13 000 kroner i bruttolønn per måned vil de som har månedsinntekt under ca. 13 000 ikke få noen reduksjon i stipend. De som har inntekt over ca. 13 000 kroner får 60 prosent av beløpet over grensen til fradrag i bostipendet. Det er i dag drøyt 6 000 lærlinger som mottar bostipend. Om lag en tredjedel av lærlingene vil få stipendet redusert som følge av forslaget.

Forslaget har budsjettkonsekvenser, og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 17-1 i 2015–2016:

§ 17-1. Ikke-behovsprøvd bostipend

Det gis bostipend som tilskudd til bokostnader med kr 4 157 per måned når søkeren oppfyller vilkårene i § 17-2. Bostipendet blir ikke behovsprøvd etter kapittel 19 og 20.

Forslag til endring i § 17-1 i 2016–2017:

§ 17-1. ~~Ikke-behovsprøvd bostipend~~ Bostipend

Det gis bostipend som tilskudd til bokostnader med kr 4 157 per måned når søkeren oppfyller vilkårene i § 17-2.

Bostipendet blir ikke behovsprøvd mot forsørgernes økonomi etter kapittel 19 ~~og 20~~.

Bostipendet blir behovsprøvd mot egen økonomi, se kapittel 20.

Kapittel 19. Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne

Til § 19-4 Unntak ved særlig tyngende sosiale grunner

Det foreslås å presisere at det er behovsprøvingstabell A som skal benyttes i de tilfeller der det ses helt bort fra den ene forsørgerens inntekt.

Det er i dag to ulike behovsprøvingstabeller i § 19-6 (*Satser for grunnstipend*), tabell A og B, og det kan være uklart hvilken tabell som skal brukes i tilfeller der Lånekassen skal se bort fra den ene forsørgerens inntekt. Tabell A gjelder for de elevene som kun har én forsørger eller to forsørgere som bor sammen. Tabell B gjelder for de som har to forsørgere som ikke bor sammen. Sistnevnte tabell har noe høyere inntektsgrenser for å ta hensyn til at det er dyrere å drifte to husholdninger fremfor én. Unntaksregelen

§ 19-4 kommer til anvendelse dersom det er dokumentert at f. eks. den ene forsørgeren er i tvungen gjeldsordning, og dermed ikke har bidragsevne. Når det ses bort fra den ene forsørgerens inntekt, er det kun én inntekt som legges til grunn, og tabell A skal benyttes ved behovsprøving av grunnstipendet. Det kan imidlertid misforstås, siden eleven har to forsørgere som ikke bor sammen.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 19-4 i 2015–2016:

§ 19-4. Unntak ved særlig tyngende sosiale grunner

Lånekassen ser helt eller delvis bort fra inntekten til forsørgerne når det er dokumentert at søkeren ikke kan få tilskudd fra dem av særlig tyngende sosiale grunner, og det ellers er rimelig. Normalt tas det ikke hensyn til endrede økonomiske forhold på grunn av husbygging, kjøp av bolig o.l.

Lånekassen ser bort fra inntekten når forsørgerne er i frivillig eller tvungen gjeldsordning.

Forslag til endring i § 19-4 i 2016–2017:

§ 19-4. Unntak ved særlig tyngende sosiale grunner

Lånekassen ser helt eller delvis bort fra inntekten til forsørgerne når det er dokumentert at søkeren ikke kan få tilskudd fra dem av særlig tyngende sosiale grunner, og det ellers er rimelig. Normalt tas det ikke hensyn til endrede økonomiske forhold på grunn av husbygging, kjøp av bolig o.l.

Lånekassen ser bort fra inntekten når forsørgerne er i frivillig eller tvungen gjeldsordning.

Når Lånekassen ser helt bort fra inntekten til én av forsørgerne, skal tabell A i § 19-6 benyttes.

Kapittel 20. Behovsprøving mot egen økonomi

Til ny § 20-2 Inntektsgrense for behovsprøving av bostipend mot lærlinglønn

Som følge av forslag om å innføre behovsprøving av bostipend mot lærlinginntekt foreslås det å presisere at bostipendet skal behovsprøves mot lærlinglønn ved inntekt over en bestemt grense.

Gjeldende § 20-2 og § 20-3 flyttes henholdsvis til § 20-3 og § 20-4.

Forslaget har budsjettkonsekvenser, og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Forslag til ny § 20-2 i 2016–2017:

§ 20-2. Inntektsgrense for behovsprøving av bostipend mot lærlinglønn

Bostipend etter kapittel 17 blir redusert dersom lærlingens brutto månedslønn overstiger kr x. Av slik inntekt over grensen går 60 prosent av bruttobeløpet til fradrag i bostipendet.

Tredje del. Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringsloven § 3-1

Kapittel 27. Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Til § 27-1 Vilkår om gjennomført utdanning

Det foreslås å presisere at utdanning som er gjennomført før søker har mottatt støtte etter forskriftens tredje del for første gang, ikke gir rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend.

Utgangspunktet i ordningen med omgjøring av lån til utdanningsstipend er at faglige resultater oppnådd i én periode, brukes til å få omgjort lån som ble tatt opp for samme periode, til stipend. Om man for eksempel tok opp lån til høyere utdanning i undervisningsåret 2015–2016, vil det primært være de studiepoengene man oppnår i 2015–2016 som avgjør hvor stor del av lånet for dette undervisningsåret som blir omgjort til stipend. Omgjøringsordningen er likevel lagt opp på en fleksibel måte, slik at man ved å ta mer utdanning enn man har fått støtte til, eller ved å ta utdanning uten støtte, opparbeider seg et overskudd av studiepoeng som kan brukes til omgjøring i en tidligere periode hvor man ikke oppnådde nok studiepoeng til å få maksimal omgjøring. Dersom man for alle tidligere støtteperioder allerede har oppnådd maksimal omgjøring, vil overskuddet i stedet kunne brukes til omgjøring i en eventuell senere støtteperiode med mangelfull studieprogresjon.

Lånekassen mottar fra tid til annen henvendelser fra søkere som mener at eksamener de har tatt før de første gang mottok støtte etter forskriftens tredje del, bør gi uttelling i omgjøringsordningen. Det har imidlertid aldri vært hensikten at slik utdanning skal telle med i omgjøringsordningen. Lånekassens praksis bygger også på at utdanning som er tatt før første støtteperiode ikke kan brukes til omgjøring. Men siden det stilles enkelte spørsmål omkring temaet, finner departementet det riktig å tydeliggjøre regelverket.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 27-1 i 2015–2016:

§ 27-1. Vilkår om gjennomført utdanning

Ved utdanning der faglige resultater blir oppnådd gjennom studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende, blir lån gjort om til utdanningsstipend for hvert studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende som søkeren oppnår. Lån kan bli gjort om

til stipend for opptil 60 studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende per undervisningsår.

Ved annen utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når utdanningen eller kurset er bestått.

For søker i eksamensfri utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når hele utdanningen er fullført.

Det er et vilkår for omgjøring av lån til utdanningsstipend at de faglige resultatene er oppnådd i en utdanning som gir rett til støtte etter kapittel 4.

Forslag til endring i § 27-1 i 2016–2017:

§ 27-1. Vilkår om gjennomført utdanning

Ved utdanning der faglige resultater blir oppnådd gjennom studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende, blir lån gjort om til utdanningsstipend for hvert studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende som søkeren oppnår. Lån kan bli gjort om til stipend for opptil 60 studiepoeng, fagskolepoeng eller tilsvarende per undervisningsår.

Ved annen utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når utdanningen eller kurset er bestått.

For søker i eksamensfri utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når hele utdanningen er fullført.

Det er et vilkår for omgjøring av lån til utdanningsstipend at de faglige resultatene er oppnådd etter at søker har mottatt støtte etter tredje del for første gang og i en utdanning som gir rett til støtte etter kapittel 4.

Kapittel 29. Behovsprøving av utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Til § 29-6 Barns formue

Gjeldende bestemmelse slår fast at det i behovsprøvingen etter kapittel 29 skal ses bort fra barns formue dersom den forvaltes av Fylkesmannen. Det foreslås å presisere at det også skal ses bort fra avkastningen av barns formue i slike tilfeller.

Det er svært sjelden at avkastningen av denne typen formue vil ha noe å si for utfallet av behovsprøvingen. I de ytterst få tilfellene hvor problemstillingen har vært aktuell, har Lånekassens praksis vært å se bort fra avkastningen.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 29-6 i 2015–2016:

§ 29-6. Barns formue

Det ses bort fra barns formue dersom den forvaltes av Fylkesmannen. Ved formue under grensen for beløp som skal forvaltes av Fylkesmannen, må det dokumenteres at formuen faktisk tilhører søkerens barn.

Forslag til endring i § 29-6 i 2016–2017:

§ 29-6. Barns formue

Det ses bort fra barns formue dersom den forvaltes av Fylkesmannen. Det ses også bort fra avkastning av slik formue. Ved formue under grensen for beløp som skal forvaltes av Fylkesmannen, må det dokumenteres at formuen faktisk tilhører søkerens barn.

Kapittel 30. Reisestipend

Til § 30-1 Reisestipend i Norge og Norden

Det foreslås å øke egenandelen i reisestipendet med 500 kroner fra undervisningsåret 2016–2017.

Reisestipendet for studenter i høyere utdanning med mer er et tilskudd til to reiser tur-retur per år mellom registrert hjemsted og lærestedet. Aldersgrensen for å motta stipendet er 25 år, og egenandelen utgjør 2 745 kroner i undervisningsåret 2015–2016. Egenandelen vil med forslaget dermed øke til 3 245 kroner (pluss prisjustering).

Forslaget innebærer at ordningen med reisestipend i enda større grad enn i dag bare vil omfatte lange reiseavstander. Reisestøtten som utenlandsstudentene mottar til reiser fra Norge og til det utenlandske lærestedet påvirkes ikke av den foreslåtte endringen. Forslaget medfører ingen endringer i forskriften utover egenandelsbeløpet, og regelen gjengis derfor ikke her.

Forslaget har budsjettkonsekvenser, og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Kapittel 32. Minstebeløp

Til § 32-1 Minstebeløp for lån

Det foreslås å fjerne bestemmelsen.

Utdanningsstøtteloven § 22 gir hjemmel til å fastsette en minstegrense for utbetaling av beløp som søkeren eller låntakeren ellers er berettiget til. Lovbestemmelsen sier at ved tildeling av støtte kan denne grensen maksimalt settes til kr 50 per måned for lån, og maksimalt til kr 20 per måned for stipend. Slike grenser har i de senere år vært fastsatt både i forskriftens annen og tredje del. I en endringsforskrift av 19. juni 2015 vedtok departementet å flytte minstebeløpsbestemmelsen til forskriftens første del (§ 11-3 om utbetaling av støtte). Det er derfor ikke lenger behov for å ha en egen bestemmelse om

minstebeløp i forskriftens tredje del. Minstebeløpsbestemmelsen i forskriftens annen del ble fjernet ved fastsettelsen av forskriften for undervisningsåret 2015–16.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 32-1 i 2015–2016:

§ 32-1. Minstebeløp for lån

Det gis ikke lån under kr 50 per måned.

Forslag til endring i § 32-1 i 2016–2017:

§ 32-1 oppheves.

Fjerde del. Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Kapittel 34. Generell studiekompetanse og andre krav til opptak

Til § 34-1 Generell studiekompetanse

Kunnskapsdepartementet foreslår to presiseringer i denne bestemmelsen.

Det bør gå fram at unntaket fra krav om generell studiekompetanse på grunn av varig sykdom, funksjonshemming eller liknende gjelder forhold ved søkeren selv, slik at intensjonen med unntaksregelen blir klar. Dette vil være i tråd med gjeldende praksis. Gjeldende formulering kan tolkes slik at sykdom hos far eller mor kan godtas, selv om det i siste setning står at unntaket kun gjelder søkere under 25 år. Det foreslås derfor en presisering for å unngå misforståelser.

Lånekassen mottar søknader hvert undervisningsår fra søkere som mener at de har rett til støtte etter unntaksregelen i § 34-1 bokstav b da mor eller far bor i utlandet på grunn av sykdom.

Videre bør det gå fram at det er søkere med bestått videregående opplæring fra utlandet eller International Baccalaureate (IB), og som skal studere i utlandet, som ikke trenger å tilfredsstille vilkårene om kunnskap i norsk for å få generell studiekompetanse i Norge for å få støtte. Dagens formulering kan tolkes som at søkere som skal studere i utlandet generelt ikke trenger å tilfredsstille vilkårene i norsk, og det er ikke intensjonen. Forslaget til presisering er i tråd med Lånekassens gjeldende praksis.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 34-1 i 2015–2016:

§ 34-1. Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6, med tilhørende forskrifter. Søkere som skal studere i utlandet må tilfredsstillе vilkårene for generell studiekompetanse i Norge, bortsett fra vilkårene om kunnskap i norsk. Se likevel vilkårene i § 33-5.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) er 25 år eller eldre og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse
- b) kan dokumentere at det på grunnlag av varig sykdom, funksjonshemming eller liknende ikke har vært mulig å tilfredsstillе enkelte av de kravene som normalt må stilles for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dette gjelder kun for søkere under 25 år
- c) har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespill eller bildende kunst ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Forslag til endring i § 34-1 i 2016–2017:

§ 34-1. Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6, med tilhørende forskrifter. Søkere som skal studere i utlandet, og som har bestått videregående opplæring i utlandet eller International Baccalaureate (IB), må tilfredsstillе vilkårene for generell studiekompetanse i Norge, bortsett fra vilkårene om kunnskap i norsk. Se likevel vilkårene i § 33-5.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) er 25 år eller eldre og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse
- b) kan dokumentere at det på grunnlag av egen varig sykdom, funksjonshemming eller liknende ikke har vært mulig å tilfredsstillе enkelte av de kravene som normalt må stilles for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dette gjelder kun for søkere under 25 år
- c) har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespill eller bildende kunst ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Kapittel 35. Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 35-3 Unntak fra vilkårene i § 35-1

Kunnskapsdepartementet foreslår å innføre støtterett til siste året av Lower School ved Royal Ballet School i London, på visse vilkår. Royal Ballet School er en fremstående ballettskole med høy status. Bare spesielt talentfulle elever blir tatt opp ved skolen. Støtterett til Royal Ballet School og tilsvarende fremstående læresteder utenfor Norden ble innført gjennom en endringsforskrift til undervisningsåret 2013–2014. Skolen har høye skolepenger og elever ved Royal Ballet School (Upper School) har rett til støtte til skolepenger etter forskriftens fjerde del.

I vurderingen som ble gjort i forkant av forskriftsendringen i 2013 var det klart at støtterett bare skulle innføres for Upper School ved Royal Ballet School. Dette følger som en konsekvens av at det bare gis utdanningsstøtte på nivå med videregående opplæring og over. Departementet har i ettertid blitt kjent med at Royal Ballet School opererer med en skjæringsdato 1. september, som er avgjørende for om elever får opptak ved Lower School (11-16 år) eller Upper School (16-18 år). Det innebærer for eksempel at to elever som har fullført norsk grunnskole og som har fått opptak ved Royal Ballet School, blir plassert på siste året ved Lower School eller første året av Upper School, alt avhengig av om eleven er født før eller etter 1. september. En elev som er født tidlig på året vil etter dagens regelverk dermed kunne få støtte fra Lånekassen, mens en elev som er født sent på året ikke får støtte.

En slik forskjellsbehandling av elever basert på om eleven er født før eller etter dette skjæringspunktet er ikke i tråd med den intensjonen departementet hadde da støtteretten for Royal Ballet School og tilsvarende fremstående læresteder ble innført i 2013. I vurderingen har departementet blant annet lagt vekt på at ballett er en disiplin hvor det er viktig å utdanne seg i ung alder.

Forslaget innebærer realitetsendringer, men har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 35-3 i 2015–2016:

§ 35-3. Unntak fra vilkårene i § 35-1

Det gis støtte til ballettutdanning ved Royal Ballet School, (Upper School), i London, Storbritannia, og ved tilsvarende fremstående læresteder i land utenfor Norden. Det er en forutsetning at en relevant norsk faginstans anbefaler utdanningen og bekrefter at lærestedet har strenge krav for opptak.

Det gis støtte til utdanning på masternivå ved College of Europe.

Forslag til endring i § 35-3 i 2016–2017:

§ 35-3. Unntak fra vilkårene i § 35-1

Det gis støtte til ballettutdanning ved Royal Ballet School, ~~(Upper School),~~ (RBS) i London, Storbritannia, ~~og ved tilsvarende fremstående læresteder i land utenfor Norden. Det er en forutsetning at en relevant norsk faginstans anbefaler utdanningen og bekrefter at lærestedet har strenge krav for opptak.~~ Søkeren må som hovedregel

være tatt opp ved Upper School ved RBS. Søkere som har fullført norsk grunnskole, og som er tatt opp i siste året ved Lower School ved RBS, har også rett til støtte.

Det gis også støtte til ballettutdanning ved tilsvarende fremstående læresteder i land utenfor Norden. Det er en forutsetning at en relevant norsk faginstans anbefaler utdanningen og bekrefter at lærestedet har strenge krav for opptak.

Det gis støtte til utdanning på masternivå ved College of Europe.

Til § 35-10 Yrkesfaglig samarbeidsprogram mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole

Kunnskapsdepartementet foreslår å samordne bestemmelsene om godkjenning av samarbeidsprogram og yrkesfaglig samarbeidsprogram i forskrift 8. juli 2013 nr. 897 om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjoner og samarbeidsprogrammer mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole.

Forslaget innebærer at forskriftens § 3 som regulerer yrkesfaglige samarbeidsprogram utgår. Det er da heller ikke lenger nødvendig med en egen bestemmelse i forskriften om tildeling av utdanningsstøtte som viser til dette. Departementet foreslår derfor at § 35-10 utgår.

Gjeldende § 35-10 i 2015–2016:

§ 35-10. Yrkesfaglig samarbeidsprogram mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole

Det kan gis støtte til elever som tar yrkesfaglig opplæring i land utenfor Norden dersom eleven er tatt opp i et godkjent yrkesfaglig samarbeidsprogram mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole. Villkårene for godkjenning av yrkesfaglige samarbeidsprogram framgår av forskrift 8. juli 2013 nr. 897 om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjoner og samarbeidsprogrammer mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole

Forslag til endring i § 35-10 i 2016–2017:

§ 35-10 oppheves.

Til kapittel 36 Støtte til språklig tilretteleggingssemester, kapittel 37 Støtte til forberedende språkkurs (språkstipend) og kapittel 38 Støtte til språkopplæring i utvalgte land

Kunnskapsdepartementet foreslår noen justeringer i de ulike støtteordningene for språkopplæring for å gjøre dem mer attraktive og mer fleksible. Departementet mener at bedre ordninger for støtte til språkkurs vil ha betydning for rekrutteringen til utdanning på andre språk enn engelsk i land utenfor Norden.

Flere studenter i ikke-engelskspråklige land vil være et virkemiddel for å styrke Norges konkurransekraft i en globalisert verden. Innspillene til departementets pågående

strategiarbeid for samarbeid med prioriterte land utenfor EU og Nord-Amerika viser at bedre støtte til språkkurs vurderes som avgjørende for økt studentmobilitet til disse landene. Bedre støtte til språkkurs er også sentralt i KDs handlingsplan for oppfølging av regjeringens Tysklandsstrategi.

Språkstipendet er ment for kortere og mer intensive språkkurs på minst fire uker, mens det språklige tilretteleggingssemesteret er ment for lengre kurs, men kan maksimalt gis i ett semester. Begge ordninger brukes relativt lite. Departementet mener dette blant annet skyldes at spesielt språkstipendet har vilkår som begrenser studentenes muligheter til å innrette kurset slik det passer dem. Eksempler på lite hensiktsmessige begrensninger er krav om at språkkurset må tas før hovedutdanningen og krav om minimum tre dagers undervisning per uke. Det språklige tilretteleggingssemesteret varer trolig for kort til å gi studentene et tilstrekkelig språklig nivå til å klare å studere.

Departementet foreslår å øke språkstipendet med 2000 kroner fra dagens sats på 18 064 kroner og å innføre rett til støtte til skolepenger til språklig tilretteleggingssemester. Departementet foreslår også at tilretteleggingssemesteret, som i dag er en forsøksordning, utvides med ett semester slik at det blir mulig å få støtte til lengre kurs med opptil to semestres varighet. Dette vil være tilsvarende den forsøksordningen som nå eksisterer for språkkurs i Russland og Kina. Departementet foreslår videre at ordningen med opptil to semestre med støtte til språkkurs gjøres permanent. Som en konsekvens av dette bør forsøksordningen for språkkurs i Russland og Kina avvikles i sin nåværende form, og innlemmes i den utvidede ordningen med tilretteleggingssemester.

Forslagene har budsjettkonsekvenser, og er avhengige av budsjettbehandlingen.

Kapittel 36. Støtte til språklig tilretteleggingssemester

Den sentrale endringen som foreslås er at den maksimale tidsperioden for støtte forlenges med ett semester til to semestre. Dette gjelder for kurs som tas over en sammenhengende periode. Videre foreslås det å innføre rett til støtte til skolepenger til slike kurs, på lik linje med høyere utdanning i land utenfor Norden som gir rett til støtte. Det foreslås også å fjerne begrensningen som gjør at delstudenter ikke kan få støtte til språklig tilretteleggingssemester og som gjør at det ikke er mulig å få støtte i mer enn ett semester til samme språk.

Det skal fortsatt være et vilkår for å få omgjort lån til stipend at søkeren begynner på en utdanning i landet der kurset ble tatt innen ett år etter fullført språkkurs. Denne koblingen til ordinær høyere utdanning eksisterer for å motvirke bruk av ordningen som et rent språkkurs.

Til § 36-1 Språklig tilretteleggingssemester

Det foreslås å utvide den maksimale tidsperioden for støtte med ett semester til to semestre. Dette gjelder for kurs som tas over en sammenhengende periode.

Departementet foreslår også å forskriftsfeste Lånekassens etablerte praksis for støtte til

språkskoler som ikke er en del av et universitet samt å presisere at avsluttende eksamen i språkkurset må lede til en offisiell språkeksamen. Kravet om at språkkurset skal lede til en offisiell språkeksamen har ikke gått eksplisitt fram av bestemmelsen, men står i bestemmelsen som regulerer støtte til språkkurs i Russland og Kina.

Gjeldende § 36-1 i 2015–2016:

§ 36-1. Språklig tilretteleggingssemester

Som en forsøksordning gis det støtte til opplæring i språk og samfunnsfag når søkeren

- a) planlegger høyere gradstudium som gir rett til støtte i et land utenfor Norden som ikke er engelskspråklig, eller
- b) planlegger høyere gradstudium som gir rett til støtte i Finland eller Island.

Kurset må tas i det landet der utdanningen skal tas, og normalt ved et universitet. Det kan gjøres unntak dersom slikt kurs ikke tilbys i landet. Kurset må da tas i et land med samme offisielle språk som landet der utdanningen skal tas.

Opplæringen må være på fulltid, med minimum 15 undervisningstimer per uke, og vare i minst tre måneder. Til lengre kurs kan det gis støtte i inntil ett semester.

Forslag til endring i § 36-1 i 2016–2017:

§ 36-1. Språklig tilretteleggingssemester

~~Som en forsøksordning~~ Det gis det støtte til opplæring i språk og samfunnsfag når søkeren

- a) planlegger høyere ~~gradstudium~~ som gir rett til støtte i et land utenfor Norden som ikke er engelskspråklig, eller
- b) planlegger høyere ~~gradstudium~~ som gir rett til støtte i Finland eller Island.

Kurset må lede til en offisiell språkeksamen, og tas i det landet der utdanningen skal tas, ~~og normalt ved et universitet~~. Det kan gjøres unntak dersom slikt kurs ikke tilbys i landet. Kurset må da tas i et land hvor språket er offisielt språk, ~~med samme offisielle språk som landet der utdanningen skal tas~~.

Kurset må som hovedregel tas ved et universitet. Det kan gis støtte til kurs ved frittstående språkskoler dersom skolen har offentlig akkreditering. Eksamen ved frittstående språkskoler må telle som grunnlag for opptak til høyere utdanning.

Opplæringen må være på fulltid, med minimum 15 undervisningstimer per uke, og vare i minst tre måneder. Til lengre kurs kan det gis støtte i inntil to semestre, ~~ett semester~~.

Til §§ 36-2, 36-3 og 36-4

Gjeldende §§ 36-2, 36-3 og 36-4 i 2015–2016:

§ 36-2. Begrensning for delstudenter

Støtte til språklig tilretteleggingssemester gis ikke til studenter som tar utdanning etter § 5-1 (delstudenter).

§ 36-3. Støtte til ett semester per språk

Det gis ikke støtte til mer enn ett semester med språkopplæring i samme språk.

§ 36-4. Ingen skolepengestøtte

Det gis ikke støtte til dekning av skolepenger etter kapittel 41.

Forslag til endring i §§ 36-2, 36-3 og 36-4 i 2016–2017:

§§ 36-2, 36-3 og 36-4 oppheves.

Til § 36-5 Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Det foreslås å omformulere og forenkle vilkåret om oppstart i utdanning innen en viss tid etter fullført språkopplæring for å gjøre regelen enklere å forstå.

Dette innebærer ingen realitetsendringer, og har derfor ikke budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 36-5 i 2015–2016:

§ 36-5. Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Dersom søkeren ikke begynner på en utdanning i landet der det språklige tilretteleggingssemesteret ble tatt innen ett år etter fullført språkopplæring, blir ikke lån gjort om til utdanningsstipend etter § 26-1. Det gjelder samme unntak som i § 36-1 andre ledd og i § 27-2.

Forslag til endring i § 36-5 i 2016–2017:

§ 36-5. Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Dersom søkeren ~~ikke~~ begynner på en utdanning i landet der det språklige tilretteleggingssemesteret ble tatt innen ett år etter fullført språkopplæring, blir ~~ikke~~ lån gjort om til utdanningsstipend etter § 26-1. Det gjelder samme unntak som i § 36-1 andre ledd og i § 27-2.

Kapittel 37. Stipend til forberedende språkkurs (språkstipend)

Departementet foreslår følgende justeringer i regelverket:

- Økning av stipendsatsen med 2000 kroner utover prisjustering.
- Det skal være tillatt å ta språkkurset parallelt med hovedutdanningen.
- Delstudenter skal også kunne få støtte til språkkurs som tas parallelt med hovedutdanningen.
- Kravet om at de ukentlige undervisningstimene skal fordeles over minst tre dager per uke fjernes.
- Ordningen skal gjelde også for studenter som studerer språk.

Det foreslås at kapitteloverskriften skal lyde: Kapittel 37. Språkstipend. Ordningen med støtte til språkkurs er i dag vel etablert, og er kjent under kortnavnet ”språkstipend”. Departementet mener derfor at dette navnet er dekkende.

Til § 37-1 Vilkår for språkstipend

Kunnskapsdepartementet foreslår å ta inn satsen for språkstipendet i hovedbestemmelsen for å redusere antallet bestemmelser som regulerer ordningen. Departementet foreslår videre å presisere i denne bestemmelsen at det ikke kan bli gitt støtte til skolepenger til kortere språkkurs som gir rett til språkstipend. Det vil føre til at § 37-3 kan fjernes. Det foreslås å stryke kravet om at språkkurset må tas før hovedutdanningen og kravet om at de ukentlige undervisningstimene må fordeles over minst tre dager per uke.

Det foreslås videre en mindre språklig endring i bestemmelsen.

Gjeldende § 37-1 i 2015–2016:

§ 37-1. Vilkår for språkstipend

Det gis språkstipend når søkeren

- a) er tatt opp i en utdanning som gir rett til støtte,
- b) er tatt opp i en utdanning som har et annet undervisningsspråk enn engelsk, og
- c) er tatt opp i en utdanning som ligger i et land utenfor Norden, i Finland eller på Island.

Språkkurset må normalt tas i det landet der hovedutdanningen skal tas.

Språkkurset må vare i minst fire uker med minimum 15 timer undervisning fordelt over minst tre dager per uke. Stipend fra andre til språkkurs blir trukket fra. Språkkurset må tas før hovedutdanningen, men inntil to uker av kurset kan gå parallelt med hovedutdanningen.

Forslag til endring i § 37-1 i 2016–2017:

§ 37-1. Vilkår for språkstipend

Det gis språkstipend på kr. x når søkeren

- a) er tatt opp i en utdanning som gir rett til støtte,
- b) er tatt opp i en utdanning som har et annet undervisningsspråk enn engelsk, og
- c) er tatt opp i en utdanning som tas ~~ligger~~ i et land utenfor Norden, i Finland eller på Island.

Språkkurset må normalt tas i det landet der hovedutdanningen skal tas.

Språkkurset må vare i minst fire uker med minimum 15 timer undervisning ~~fordelt over minst tre dager per uke.~~ Stipend fra andre til språkkurs blir trukket fra. ~~Språkkurset må tas før hovedutdanningen, men inntil to uker av kurset kan gå parallelt med hovedutdanningen.~~ Det gis ikke støtte til skolepenger til kurs som gir rett til språkstipend.

Til § 37-2 Språkstipend for delstudenter

Kunnskapsdepartementet foreslår å fjerne bestemmelsen. Som konsekvens av at det foreslås å oppheve skillene mellom rettighetene for gradsstudenter og delstudenter er det ikke lenger nødvendig å regulere spesielt at delstudenter har rett til språkstipend. En slik hjemmel ligger uansett i § 5-1 hvor disse studentene gis rett til støtte etter fjerde del.

Departementet foreslår videre at det ikke lenger skal kreves at delstudentene gjennomfører kurset før delstudiet starter, og at ordningen skal gjelde for studenter som er i gang med språkstudium. Behovet for bestemmelsen faller da bort.

Gjeldende § 37-2 i 2015–2016:

§ 37-2. Språkstipend for delstudenter

Språkstipendet gis også til studenter som får støtte til utdanning etter § 5-1 (delstudenter). Det er en forutsetning at språkkurset gjennomføres før delstudiet starter.

Ordningen gjelder ikke for studenter som er i gang med språkstudium.

Forslag til endring i § 37-2 i 2016–2017:

§ 37-2 oppheves.

Til § 37-3 Språkstipendets størrelse

Kunnskapsdepartementet foreslår å flytte reguleringen av språkstipendets størrelse til § 37-1. Bestemmelsens andre punktum regulerer at det ikke gis annen støtte enn språkstipendet. I praksis betyr dette at det ikke blir gitt støtte til ordinær utdanning i samme periode som det gis språkstipend. Med den foreslåtte endringen i § 37-1 om å tillate kombinasjon av hovedutdanning og språkkurs, må begrensningen for tildeling av samtidig basisstøtte og andre støttetyper falle bort. Departementet foreslår derfor å presisere i § 37-1 at det ikke blir gitt støtte til skolepenger til kurs som dekkes av ordningen med språkstipend. Behovet for å ha denne bestemmelsen faller da bort.

Gjeldende § 37-3 i 2015–2016:

§ 37-3. Språkstipendets størrelse

Språkstipendet er på kr 17 675. Det gis ikke annen støtte.

Forslag til endring i § 37-3 i 2016–2017:

§ 37-3 oppheves.

Til § 37-4 Begrensning av språkstipendet

Kunnskapsdepartementet foreslår færre begrensninger for tildeling av språkstipend og tilretteleggingssemester til samme språk. Det skal fortsatt ikke være mulig å motta språkstipend og tilretteleggingssemester samtidig, men det foreslås å åpne for tildeling av språkstipend dersom søkeren har fått støtte til tilretteleggingssemester til samme språk tidligere.

Departementet viderefører begrensningen om at det normalt ikke gis språkstipend mer enn en gang til språkkurs innen samme språk. Dette er fordi lengre kurs eller flere kortere kurs tatt over en sammenhengende periode fortsatt skal dekkes av ordningen med tilretteleggingssemester, mens språkstipendet er ment for kortere enkeltstående kurs. Som følge av forslagene om å fjerne §§ 37-2 *Språkstipend for delstudenter* og 37-3 *Språkstipendets størrelse*, blir denne bestemmelsen ny § 37-2

Gjeldende § 37-4 i 2015–2016:

§ 37-4. Begrensning av språkstipendet

Det gis normalt ikke støtte mer enn én gang til språkkurs innen samme språk. Språkstipendet gis kun én gang per språk, og det gis heller ikke språkstipend når det gis eller er gitt støtte til tilretteleggingssemester innenfor samme språk.

Forslag til ny § 37-2 i 2016–2017:

§ 37-2. Begrensning av språkstipendet

Det gis normalt ikke støtte mer enn én gang til språkkurs innen samme språk. ~~Språkstipendet gis kun én gang per språk, og~~ Det gis heller ikke språkstipend når det gis ~~eller er gitt~~ støtte til tilretteleggingssemester innenfor samme språk.

Kapittel 38. Støtte til språkopplæring i utvalgte land

Kunnskapsdepartementet foreslår å gjøre støtteretten til språkkurs i to semestre i Kina og Russland permanent, og innlemme den særlige hjemmelen til slik støtte i ordningen med språklig tilretteleggingssemester. Se omtale til kap. 36. Behovet for særskilt regulering i forskriften av støtteretten til språkkurs i disse landene faller da bort, og departementet foreslår at kapittel 38 utgår i sin helhet. Som følge av at kapittel 38 faller bort, endres nummereringen av de påfølgende kapitlene i fjerde del.

Gjeldende bestemmelser i kapittel 38 i 2015–2016:

§ 38-1. Støtte til språkopplæring i utvalgte land

Som en forsøksordning gis det støtte til språkopplæring i Russland og Kina når søkeren planlegger en etterfølgende gradstudanning som gir rett til støtte i disse landene.

Språkopplæringen må foregå i det landet der den etterfølgende gradstudanningen skal tas. Lærestedet må være offentlig godkjent i studielandet, og

opplæringen må lede til en offisiell språkeksamen.

Opplæringen må være på fulltid, med minimum 15 undervisningstimer per uke, og vare i minst tre måneder. Til lengre kurs kan det gis støtte i inntil to sammenhengende semestre. Søkeren må tilfredsstille kravene til generell studiekompetanse i Norge, jf. § 34 1.

§ 38-2. Begrensning for delstudenter

Støtte til språkopplæring gis ikke til studenter som tar utdanning etter § 5-1 (delstudenter).

§ 38-3. Støtte til to semestre per språk

Det gis ikke støtte til mer enn to semestre med språkopplæring i samme språk.

§ 38-4. Ingen skolepengestøtte

Det gis ikke støtte til dekning av skolepenger etter kapittel 41.

Forslag til endring i bestemmelsene i kapittel 38 i 2016–2017:

Kapittel 38 oppheves.

Kapittel 41. Dekning av skolepenger i høyere utdanning

Til § 41-3 Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Kunnskapsdepartementet foreslår en justering i tilleggsstipendordningen gjennom å endre kvalitetskriteriene som skal ligge til grunn for å velge ut hvilke læresteder som inngår i ordningen. Det foreslås å forskriftsfeste de nye kriteriene for utvelgelse av læresteder til tilleggsstipendordningen.

Departementet mener det er behov for å innføre tydeligere regler for hvordan tilleggsstipendlisten skal sammensettes. Viktige hensyn da er at kriteriene både skal gi et lett forståelig utvelgelsessystem som er enkelt å administrere, og at de skal gi et rimelig resultat sett hen til formålet med tilleggsstipendordningen. Og formålet er å gi en tilleggsfinansiering av dyre, særlig kvalitetstunge utdanninger i utlandet, slik at det skal være mulig å velge denne typen utdanninger uavhengig av økonomisk bakgrunn. Høy forskningskvalitet skal vektlegges i vurderingen av hva som regnes for å være særlig kvalitetstunge utdanninger. Listen over utdanninger skal som i dag lages som en oversikt over institusjoner. Departementet foreslår videre å fjerne den såkalte utvidede tilleggsstipendlisten over enkeltutdanninger.

Hensikten med de foreslåtte endringene er å få i stand et mer objektivt, transparent og etterprøvbart system for utvelgelse av tilleggsstipendinstitusjoner enn det vi har i dag. Dagens kriterier for utvelgelse består av ulike typer nasjonale rangeringslister og evalueringsrapporter om forskningskvalitet ved høyere utdanningsinstitusjoner fra henholdsvis Australia, Canada, Storbritannia og USA. Det er Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) som ivaretar kvalitetsvurderingene i

tilleggsstipendordningen, men det er departementet som, etter innstilling fra SIU, fastsetter listen over læresteder som inngår i ordningen. På SIUs hjemmeside er det redegjort for hvilke rangeringslister/evalueringsrapporter som SIU bruker i sine kvalitetsvurderinger, men publikum gis ikke utførlig informasjon om hvordan resultatene fra den enkelte kilde skal tolkes. Det finnes i dag heller ingen regel som kan forklare hvorfor fordelingen av tilleggsstipendinstitusjoner mellom de fire nevnte landene er som den er. Dagens utvelgelsesordning er videre lagt opp slik at tilleggsstipendlisten bare revideres hvert tredje år, noe som fører til at den tidvis ikke vil være basert på siste tilgjengelige nasjonale rangeringer/kvalitetsevalueringer.

På denne bakgrunnen foreslår departementet at de verdensomspennende rangeringslistene Academic Ranking of World Universities (ARWU-listen), som årlig publiseres av ShanghaiRanking Consultancy, og The Times Higher Education World University Rankings (THE-listen), som årlig publiseres av Times Higher Education, legges til grunn for utvelgelse av læresteder til tilleggsstipendordningen. Siste tilgjengelige ARWU-liste (Academic Ranking of World Universities 2015) ble publisert 15. august 2015, og siste tilgjengelige THE-liste (The Times Higher Education World University Rankings 2015–2016) ble publisert 30. september 2015. Departementet foreslår at disse to listene legges til grunn når tilleggsstipendlisten for undervisningsåret 2016–2017 skal settes sammen. Etter forslaget skal alle institusjoner som figurerer i begge listene tas i betraktning ved sammensetting av tilleggsstipendlisten. Hvor mange av de best rangerte institusjonene som etter forslaget kommer med i tilleggsstipendlisten for neste undervisningsår, vil bli kunngjort når listen blir fastsatt. Det vil skje innen 1. januar 2016. Kostnadsrammen for tilleggsstipendordningen skal ikke overskrides selv om kvalitetskriteriene endres. Antallet institusjoner på listen vil derfor avhenge av de midlene departementet har til rådighet til å bruke på tilleggsstipend. Når tilleggsstipendlisten er fastsatt, vil departementet også offentliggjøre forutsetningene for sammensetningen av listen, slik at studentene skal være kjent med årsakene til at noen institusjoner er med på listen, og andre ikke.

Departementet legger opp til at listen over lærestedene som inngår i ordningen heretter skal revideres årlig, og med kunngjøring om høsten av den reviderte listen som skal gjelde for påfølgende undervisningsår. På tilsvarende måte som for 2016–2017, vil ARWU-listen for 2016 og THE-listen for 2016–2017 legges til grunn for tilleggsstipendlisten for 2017–2018. SIU vil fortsatt ha ansvaret for kvalitetsvurderingene i ordningen. Departementet vil vurdere nærmere om SIU også bør få ansvaret for å fastsette listen på bakgrunn av de årlige revideringene.

Departementet er klar over at det finnes gode argumenter mot å benytte internasjonale rangeringslister som ARWU- og THE-listen som grunnlag for utvelgelse av læresteder til tilleggsstipendordningen. Men etter vårt syn finnes det minst like gode argumenter mot å basere utvelgelsen på nasjonale rangeringslister/kvalitetsevalueringer. Blant annet eksisterer det ikke offisielt anerkjente nasjonale rangeringslister for Australia og Canada, og den nasjonale kvalitetsevalueringen som hittil har vært benyttet

for Storbritannia utgis med mange års mellomrom (den siste er fra 2014, og den forrige ble utgitt i 2008). Kvalitetsevalueringen fra Storbritannia presenterer dessuten ingen totalrangering av de britiske institusjonene, noe som medfører at man må bruke en pragmatisk metode for tolkning av resultatene i evalueringen. Videre fordrer en regelbasert utvelgelsesordning som benytter nasjonale rangeringer som grunnlag for utvelgelsen, at man fastsetter en nøkkel for å bestemme hvor mange læresteder fra hvert land som skal inngå i tilleggsstipendordningen. Alle disse forholdene medvirker til at en utvelgelsesordning som skal baseres på nasjonale rangeringslister/kvalitetsevalueringer, nødvendigvis vil bli forholdsvis kompleks og mindre gjennomsluktig enn det vi mener å kunne få til med vårt forslag. Det må dessuten anføres at det er betydelig grad av samsvar mellom resultatene fra ARWU-/THE-listen og de resultatene man kan lese ut av de offisielt anerkjente nasjonale kvalitetsmålingene fra USA og Storbritannia. Dermed vil den foreslåtte utvelgelsesordningen gi en forholdsvis lik tilleggsstipendliste som man ville ha fått ved å bruke nasjonale kvalitetsevalueringer som i dag. Et vesentlig argument for å benytte ARWU- og THE-listen fremfor nasjonale kvalitetsrangeringer er også at førstnevnte utvelgelsesmetode i prinsippet åpner for at det kan gis tilleggsstipend til utdanninger ved læresteder i et hvilket som helst land. Det ville nok vært mulig å lage en slik åpning også med en modell som baserer seg på nasjonale kvalitetsrangeringer, men det ville blitt mer komplisert å få til. Slik departementet ser det, vil en utvelgelsesordning som skal baseres på nasjonale rangeringer langt på vei tvinge oss til å begrense tilleggsstipendordningen til bare å omfatte læresteder i USA, Storbritannia, Canada og Australia. Dette vil i så fall være uheldig sett i lys av gjeldende geografiske prioriteringer innenfor internasjonaliseringsarbeidet i høyere utdanning og forskning.

Departementet har erfart at den utvidede tilleggsstipendlisten over enkeltutdanninger er lite brukt, og at det er svært ressurskrevende å skulle holde kvalitetsvurderingene ved like. Departementet mener derfor at en stipendordning for enkeltutdanninger ikke bør inngå i tilleggsstipendordningen administrert av Lånekassen.

Etter departementets vurdering vil forslaget gi et mer tydelig og lettfattelig regelverk for utvelgelse av læresteder til tilleggsstipendordningen enn i dag, som også vil være relativt enkelt å administrere. Forslaget vil sikre at norske studenter gis økonomisk mulighet til å velge mellom et meget bredt utvalg av kostbare, kvalitetstunge utdanninger innenfor mange ulike fagområder i hele verden.

Nedenfor følger en beskrivelse av metodikken for sammensettingen av tilleggsstipendlisten for 2016–2017:

Alle institusjoner som figurerer både i Academic Ranking of World Universities 2015 (ARWU 2015) og i The Times Higher Education World University Rankings 2015–2016 (THE 15–16) tas i betraktning når tilleggsstipendlisten skal settes sammen. For hver av disse institusjonene beregnes det en poengsum, som skal være lik summen av institusjonens rangeringsnummer i de to listene. (Eksempel: Institusjon A er rangert som nr. 20 i ARWU 2015 og som nr. 30 i THE 15–16. Institusjon A vil da få

poengsummen $20 + 30 = 50$.) Institusjoner som er lavere rangert enn nr. 100 i ARWU 2015, blir i denne listen rangert i blokker à 50 eller 100 institusjoner. På tilsvarende måte opererer THE 15–16 med rangeringsblokker à 50, 100 eller 200 institusjoner for institusjoner som har en lavere rangering enn nr. 200. Når det skal beregnes poeng for en institusjon som er rangert i en slik blokk, benyttes det en middelferd for blokken. (Eksempel: Institusjon B er rangert i blokken 201.–300. plass i ARWU 2015 og i blokken 201.–250. plass i THE 15–16. Institusjon B vil da få poengsummen $250 + 225 = 475$.)

I noen tilfeller definerer de to rangeringslistene en institusjon på ulikt vis. Det finnes en del såkalte universitetssystemer, der flere enkeltinstitusjoner/campuser inngår i en større sammenslutning. Da hender det at den ene listen rangerer hele universitetssystemet som én enhet, mens den andre listen rangerer enkeltinstitusjonene/campusene hver for seg. Etter departementets forslag vil det i slike tilfeller bare være den campusen eller de campusene som figurerer i en av listene som kan kvalifisere for tilleggsstipendordningen. Campusen vil da få poeng lik summen av dens rangeringsnummer i den ene listen og universitetssystemets rangeringsnummer i den andre listen. (Eksempel: Universitetssystem C består av campusene c1, c2, c3 og c4. ARWU 2015 har rangert c1 på 50. plass og c2 i blokken 101.–150. plass, mens c3 og c4 ikke forekommer i denne listen. THE 15–16 har rangert hele universitetssystemet C på 100. plass. Campus c1 vil da få poengsummen $50 + 100 = 150$, og campus c2 vil få poengsummen $125 + 100 = 225$. Begge disse har således mulighet til å kvalifisere for tilleggsstipendordningen. Campus c3 og c4 vil derimot ikke bli tatt i betraktning ved sammensetting av tilleggsstipendlisten. I universitetssystem C vil det dermed bare være campus c1 og c2 som har mulighet til å komme med i tilleggsstipendlisten.)

Alle institusjoner som har blitt tildelt en poengsum, ut fra deres rangeringsnummer i ARWU 2015 og THE 15–16, rangeres deretter fra laveste til høyeste poengsum i en ny liste (kvalifiseringslisten). Et visst antall av de best rangerte institusjonene i kvalifiseringslisten skal etter forslaget inngå i tilleggsstipendordningen i undervisningsåret 2016–2017. Alle bachelor-, mastergrads- og ph.d.-utdanninger, samt delstudier, ved disse institusjonene vil etter forslaget være omfattet av ordningen. Men det vil som i dag bare bli gitt tilleggsstipend dersom skolepengene overskrider maksimumsgrensen for ordinær skolepengestøtte etter § 41-2.

Gjeldende § 41-3 i 2015–2016:

§ 41-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 41-2. Tilleggsstipendet gis etter § 41-4.

Departementet bestemmer hvilke utdanninger og læresteder som er omfattet av ordningen. Utdanning på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for

utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 41-4.

Forslag til endring i § 41-3 i 2016–2017:

§ 41-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning av særlig høy kvalitet ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 41-2. Tilleggsstipendet gis etter § 41-4.

Departementet, eller den departementet utpeker, bestemmer hvilke ~~utdanninger~~ og læresteder som er omfattet av ordningen. Resultatene fra Academic Ranking of World Universities 2015 og The Times Higher Education World University Rankings 2015–2016 utgjør grunnlaget for å velge ut hvilke læresteder som inngår i ordningen i 2016–2017. Utdanning på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 41-4.

Femte del. Spesielle ordninger

Kapittel 44. Sykestipend

Det foreslås å gjøre omtalen av støtten fra Lånekassen ensartet. I gjeldende kapittel om sykestipendet benyttes "stipend og lån", "lån", "støtte" og "tildelt støtte" om hverandre, selv om det refererer til samme forhold. Departementet foreslår å benytte begrepet "tildelt støtte" gjennomgående. Endringene som foreslås innebærer ingen realitetsendringer, og har kun til hensikt å gjøre begrepsbruken ensartet og dermed lettere forståelig.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Til § 44-1 Vilkår for sykestipend

Gjeldende § 44-1 i 2015–2016:

§ 44-1. Vilkår for sykestipend

Søker som blir syk og av den grunn er helt studieufør i en del av støtteperioden, kan få stipendet og lånet for denne tiden omgjort til sykestipend. Sykdomsperioden må dokumenteres.

Lån for de første 14 dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

Forslag til endring i § 44-1 i 2016–2017:

§ 44-1. Vilkår for sykestipend

Søker som blir syk og av den grunn er helt studieufør i en del av støtteperioden, kan få ~~stipendet og lånet~~ tildelt støtte for denne ~~tiden~~ perioden omgjort til sykestipend. Sykdomsperioden må dokumenteres.

~~Lån~~ Tildelt støtte for de første 14 dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

Til § 44-2 Gradert sykestipend

Gjeldende § 44-2 i 2015–2016:

§ 44-2. Gradert sykestipend

Søker som blir syk, og av den grunn er minst 50 prosent studieufør i støtteperioden, kan få lån omgjort til sykestipend tilsvarende andelen studieuførhet. Sykdomsperioden må dokumenteres.

Lån for de første 14 dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

De øvrige vilkårene i kapittel 44 må være oppfylt.

Forslag til endring i § 44-2 i 2016–2017:

§ 44-2. Gradert sykestipend

Søker som blir syk, og av den grunn er minst 50 prosent studieufør i støtteperioden, kan få ~~lån~~ tildelt støtte for denne perioden omgjort til sykestipend tilsvarende andelen studieuførhet. Sykdomsperioden må dokumenteres.

~~Lån~~ Tildelt støtte for de første 14 dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

De øvrige vilkårene i kapittel 44 må være oppfylt.

Til § 44-5 Begrensning i rett til sykestipend

Gjeldende § 44-5 i 2015–2016:

§ 44-5. Begrensning i rett til sykestipend

Lån omgjøres til stipend bare for sykdomsperioder som oppstår etter at søknad om lån er kommet inn til Lånekassen. Det gjøres unntak når søkeren var i støtteberettiget utdanning i semesteret før sykdomsperioden.

Forslag til endring i § 44-5 i 2016–2017:

§ 44-5. Begrensning i rett til sykestipend

~~Lån~~ Tildelt støtte omgjøres til stipend bare for sykdomsperioder som oppstår etter at søknad om ~~lån~~ støtte er kommet inn til Lånekassen. Det gjøres unntak når søkeren var i støtteberettiget utdanning i semesteret før sykdomsperioden.

Sjette del. Støtte og ettergivelse for statsborgere fra utviklingsland, landene på Vest-Balkan, land i Øst-Europa og Sentral-Asia (kvoteordningen)

Kapittel 48. Hvem som er omfattet av kvoteordningen i sjette del

Til § 48-1 Hvem som er omfattet av kvoteordningen i sjette del

Kunnskapsdepartementet foreslår å avvikle kvoteordningen gradvis. Dette innebærer at det ikke tas opp nye studenter fra og med høstsemesteret 2016. Studenter som allerede har påbegynt en utdanning under kvoteordningen vil få anledning til å fullføre denne med støtte fra Lånekassen. Det vil komme alternative ordninger til kvoteordningen, i form av et nytt partnerskapsprogram som skal støtte norske institusjoners samarbeidsrelasjoner med land i Sør, i tillegg til en styrking av tiltakene for forsknings- og høyere utdanningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika.

Departementet foreslår derfor å ta inn et nytt annet ledd i § 48-1 hvor det framgår at det ikke tas opp nye studenter fra og med høstsemesteret 2016 samt presisere at eksisterende studenter gis anledning til å fullføre et påbegynt utdanningsløp.

Forslaget har budsjettkonsekvenser, og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 48-1 i 2015–2016:

§ 48-1. Hvem som er omfattet av kvoteordningen i sjette del

Sjette del gjelder for statsborgere over 18 år fra utviklingsland, landene på Vest-Balkan, land i Øst-Europa og Sentral-Asia som er tatt opp ved høyskole eller universitet i Norge, etter de vilkårene som Kunnskapsdepartementet har fastsatt for kvoteordningen.

Forslag til endring i § 48-1 i 2016–2017:

§ 48-1. Hvem som er omfattet av kvoteordningen i sjette del

Sjette del gjelder for statsborgere over 18 år fra utviklingsland, landene på Vest-Balkan, land i Øst-Europa og Sentral-Asia som er tatt opp ved høyskole eller universitet i Norge, etter de vilkårene som Kunnskapsdepartementet har fastsatt for kvoteordningen.

Det tas ikke opp nye studenter gjennom kvoteordningen fra og med høstsemesteret 2016. Kvotestudenter som har påbegynt en utdanning våren 2016 eller tidligere, har rett til å fullføre denne med støtte etter de vilkår som framgår av sjette del.